

Přehled základních příkazů systému UNIX, GNU/Linux

Práce se soubory a adresáři			
pwd			výpis cesty aktuálního adresáře
ls	-al	[cesta]	výpis obsahu adresáře
cd		<cesta>	změna aktuálního adresáře
mv		<zdroj> <cíl>	přesunutí/přejmenování souboru/adresáře
cp	-r	<zdroj> <cíl>	kopírování souboru/adresáře
mkdir		<název>	vytvoření adresáře
rm	-r	<soubor/adresář>	mazání souboru/adresáře (nevratné!)
ln	-s	<cíl> <název>	vytvoření odkazu (linku) na soubor/adresář
find	-name	<název>	hledání souboru podle názvu (příp. jiných kritérií)
chmod		<atributy> <soubor/adresář>	změna atributů souboru/adresáře
Důležité klávesové zkratky v terminálu			
Ctrl+D	EOF znak - konec souboru / std. vstupu	Tab	automatické doplnění cesty/příkazu
Ctrl+C	předčasné ukončení úlohy na popředí	Ctrl+↑, ↓	přeskakování mezi příkazy v historii
Ctrl+Z	pozastavení úlohy (lze obnovit)	Ctrl+L	smazání obrazovky (jako příkaz clear)
Práce s obsahem souborů		Atributy souborů	
cat	výpis obsahu souboru	d	r w x r w x r w x
touch	změna časových údajů o souboru		adresář vlastník skupina ostatní
head, tail	výpis začátku/konce souboru	Změna pomocí příkazu chmod	
more, less	výpis dlouhého souboru po stránkách	komu	co oprávnění
wc	počet řádků/slov/znaků daného souboru	u	vlastníkovi + přidat r čtení
file	určení typu souboru	g	skupině - odebrat w zápisu
grep <text>	výpis řádků obsahujících daný text	o	ostatním = nastavit x spuštění
diff	porovnání dvou souborů po řádcích	(lze libovolně kombinovat)	
nano	jednoduchý textový editor		
vi, emacs	pokročilejší textové editory		
Procesy a úlohy		Operátory přesměrování	
ps	-axu	výpis a status procesů	
nice	pri <příkaz>	spustí program se změněnou prioritou	
renice	pri PID	přenastaví prioritu procesu	
kill	PID/%n	ukončení procesu/úlohy (příp. jiný signál)	
top, htop		využití systémových prostředků	
w		zatížení počítače a připojení uživatele	
jobs		výpis úloh daného shellu	
fg	%n	přesun úlohy z pozadí na popředí	
bg	%n	přesun úlohy na pozadí	
screen		virtuální obrazovky v jednom terminálu	
Disky a souborové systémy		Zástupné znaky	
df		informace o discích	
du	-sh [cesta]	využití disku (velikost adresáře)	
quota	[uživatel]	využití a limity uživatele na disku	
mount	<zařízení> <cesta>	připojení souborového systému	
umount	<zařízení/cesta>	odpojení souborového systému	
Síťové služby			
ssh	[uživatel@]počítač.doména	terminálové spojení (šifrované) se vzdáleným počítačem	
scp	[-r] <zdroj> <cíl>	kopírování souborů (šifrované) mezi počítači	
mail	[-s předmět] <adresa>	odeslání std. vstupu jako e-mailové zprávy	
ping	<IP adresa/host>	ověření síťového spojení	
uname	-n	zobrazení síťového názvu vašeho počítače (příp. dalších informací)	
nslookup	<host>	dotaz na jméno/IP vzdáleného počítače	

Programování		Volby GNU překladačů	
gcc, g++, gfortran	GNU překladače C / C++ / Fortran	-g, -pg	překlad pro ladění/profilování
ddd, gdb	debugger (ladění běhu programu)	-O[0-3]	úroveň aut. optimalizace překladačem
gprof	profiler (analýza využití CPU)	-c	překlad bez linkování (obj. soubor)
valgrind	analýza využití paměti	-I,-L	cesty k include souborům/knihovnám
make	řízení překladačů balíků kódu		

Zdroje

- Manuálové stránky – příkaz `man` v terminálu
- Stránky předmětu: kfe.fjfi.cvut.cz/~liska/unix
- Stránky učebny UNIX: kfe.fjfi.cvut.cz/ucebna
- Různé taháky: www.nixtutor.com/linux/all-the-best-linux-cheat-sheets/
- Přehled linuxových distribucí: distrowatch.com
- Elektronická knihovna root.cz: www.root.cz/knihy/
- Linux, dokumentační projekt (CZ, 4.vyd): www.root.cz/knihy/linux-dokumentacni-projekt-4-vydani/
- Stručný úvod: www.root.cz/texty/zaklady-linuxu/
- Učebnice na AbcLinuxu.cz: www.abclinuxu.cz/ucebnice
- Detailněji o vybraných nástrojích: www.abclinuxu.cz/serialy/unixove-nastroje
- České Wikiknihy (kvalitně instalace, skriptování): <http://cs.wikibooks.org/wiki/Linux>
- Základní příkazy pro vi: www.cs.colostate.edu/helpdocs/vi.html
- EMACS - jak začít: www.abclinuxu.cz/clanky/navody/emacs-jak-zacit
- Manuály na stránkách projektu GNU: www.gnu.org/manual/manual.html
- BASH reference: www.gnu.org/software/bash/manual/bashref.html
- Příručka k publikačnímu systému L^AT_EX: en.wikibooks.org/wiki/LaTeX
- S opatrností www.google.com